

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

(ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ)

2ωρο Μάθημα ειδικότητας για την κάθε Ομάδα Προσανατολισμού της Α΄ τάξης ΕΠΑΛ

Βασικός σκοπός του μαθήματος- ανεξάρτητα από την Ομάδα Προσανατολισμού στην οποία εντάσσεται- είναι να εφοδιάσει το/τη μαθητή/τρια με τις απαραίτητες πληροφορίες, γνώσεις και δεξιότητες που θα επιτρέψουν τη σταδιακή ένταξη σε μια δυναμικά μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας αλλά και στην ενεργό κοινωνική ζωή.

Ο παραπάνω σκοπός βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τους γενικότερους σκοπούς της εκπαίδευσης και ειδικότερα με το '... να καλλιεργούν αρμονικά ... τις κλίσεις τους και τα διαφέροντά τους ... Να αποκτούν .. κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση ... να αντιλαμβάνονται... την κοινωνική αξία και ισοτιμία της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας ..' (εδ. β /παραγρ.1 /άρθρο 1 /κεφ.Α του 1566/85).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο/η μελλοντικά εργαζόμενος/η οφείλει να έχει βασικές γνώσεις σε ζητήματα απασχόλησης, εργατικής νομοθεσίας, υγιεινής και ασφάλειας, πρακτικών θεμάτων διοίκησης κ.ά για να μπορεί να ελίσσεται αποτελεσματικά στο σύγχρονο ευμετάβλητο εργασιακό περιβάλλον έχοντας παράλληλα συνείδηση των ιδιαίτερων ατομικών χαρακτηριστικών του καθώς και των επαγγελματικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του, οι **ειδικότεροι στόχοι** του μαθήματος είναι:

- να υποστηρίξει το μαθητή να εντοπίσει τα ιδιαίτερα ατομικά χαρακτηριστικά του που διαμορφώνουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές του αποφάσεις
- να διευκολύνει -υποστηρίξει το μαθητή στην προσπάθειά του να αναζητήσει ενεργά έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν στην επαγγελματική του σταδιοδρομία, αναπτύσσοντας παράλληλα δεξιότητες συγκέντρωσης, κριτικής ανάγνωσης και διαχείρισης της πληροφορίας
- να ενεργοποιήσει- ευαισθητοποιήσει το μαθητή ώστε ενεργά- συνειδητά και ώριμα (ανάλογα με την ηλικιακή και αναπτυξιακή του πορεία) να πάρει αποφάσεις που αφορούν στη σταδιοδρομία του (και ειδικότερα να επιλέξει ειδικότητα αφότου έχει γνωρίσει τις ιδιαιτερότητες των ειδικοτήτων που περιλαμβάνει η ομάδα προσανατολισμού του)
- να ενημερώσει- ευαισθητοποιήσει το μαθητή σε θέματα που αφορούν στο περιεχόμενο/ αντικείμενο των ειδικοτήτων της ομάδας προσανατολισμού του
- να συνδέσει τη θεωρητική εκπαίδευση με τις σύγχρονες συνθήκες/ απαιτήσεις στην αγορά εργασίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- να αναδείξει τις αρχές, προϋποθέσεις και πρακτικές διασφάλισης της ατομικής υγείας και ασφάλειας του εργαζόμενου στο εργασιακό πλαίσιο
- να προετοιμάσει το μαθητή σε θέματα που αφορούν στο μελλοντικό του ρόλο ως εργαζόμενο ώστε να ενταχθεί ομαλά στην αγορά εργασίας.

Σε συμφωνία με το παραπάνω πλαίσιο, το μάθημα αυτό πρέπει να διαθέτει τα **εξής χαρακτηριστικά**:

- ⇒ να είναι **μαθητοκεντρικό** προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες του αναπτυξιακού και ηλικιακού σταδίου που βρίσκονται οι μαθητές/τριες
- ⇒ να είναι **ευέλικτο** με δυνατότητα προσαρμογής και ανανέωσης ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες τόσο σε επίπεδο ατόμου- ομάδας όσο και σε επίπεδο τοπικής πραγματικότητας
- ⇒ να είναι **σύγχρονο** και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας (λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές ανακατατάξεις, τις τεχνολογικές εξελίξεις σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο δίνοντας παράλληλα την κοινωνική ανθρωποκεντρική διάσταση της σταδιοδρομίας - προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη-)

- ⇒ να λειτουργεί λιγότερο συμβατικά όσον αφορά το ρόλο του/ης εκπαιδευτικού ο οποίος, στην προκειμένη περίπτωση, αναλαμβάνει ρόλο κύρια διευκολυντικό- υποστηρικτικό- εμπυχωτικό παρά ηγετικό- καθοδηγητικό- δασκαλοκεντρικό
- ⇒ να χρησιμοποιεί μέσα και μεθόδους που ανταποκρίνονται στην ενεργό συμμετοχική μάθηση, που διεγείρουν το διαφέρον, που καλλιεργούν την ανάπτυξη κριτικών ατόμων
- ⇒ για να μπορούν τα παραπάνω χαρακτηριστικά να εφαρμοστούν απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία ενός κλίματος που διευκολύνει την προσωπική ανάπτυξη και ενεργό μάθηση

Το τελευταίο μπορεί να επιτευχθεί ειδικά όταν ο/η μαθητής/τρια:

- * διευκολύνεται να αναπτύξει μια σχέση εμπιστοσύνης με τον/την εκπαιδευτικό η οποία σχέση από μόνη της μπορεί να καταστεί πηγή μάθησης και ανάπτυξης
- * εμπλέκεται ενεργά στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- * γίνεται ικανός να συνδέει τα διαδραματιζόμενα στην εκπαιδευτική πράξη, με τις ατομικές του ανάγκες, ανησυχίες, προβληματισμούς
- * αποκτά την δυνατότητα επιλογής και προσαρμογής των όσων λαμβάνουν χώρα στην τάξη με τις ιδιαίτερες ανάγκες- ικανότητες και ενδιαφέροντα
- * εμπλέκεται δυναμικά και ενεργά στην υλοποίηση των στόχων που από κοινού με τον εκπαιδευτικό έχουν τεθεί
- * αναγνωρίζεται ολιστικά σαν μια προσωπικότητα που σκέπτεται, αισθάνεται, και ενεργεί
- * βιώνει ένα σύστημα αξιολόγησης που σκοπό δεν έχει να τον κατατάξει σε κλίμακα του καλού-κακού μαθητή αλλά ένα σύστημα που υπενθυμίζει τις ευθύνες του/ης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του τα οποία βρίσκονται σε δυναμική διαπραγμάτευση με το περιβάλλον του.

Γίνεται φανερό από τα παραπάνω ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη μιας σύγχρονης, ευέλικτης και μαθητοκεντρικής **μεθοδολογίας**- υλοποίησης των εκπαιδευτικών στόχων η οποία συμπεριλαμβάνει τις παρακάτω παιδαγωγικές πρακτικές:

- ❖ οργάνωση ατομικού φακέλου εξέλιξης (portfolio)
- ❖ προσκλήσεις- επισκέψεις άλλων στην τάξη (π.χ. μεγαλύτερων μαθητών, άλλων εκπαιδευτικών, επαγγελματιών)
- ❖ επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους
- ❖ υλοποίηση μικρών ερευνών πεδίου
- ❖ συνεντεύξεις από επαγγελματίες
- ❖ οργάνωση, διατήρηση και χρήση αρχείου εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφόρησης στο σχολείο/τάξη ανά ομάδα προσανατολισμού
- ❖ παρακολούθηση ταινιών και βίντεο
- ❖ καταιγισμός ιδεών
- ❖ συμπλήρωση ατομικών φύλλων ασκήσεων
- ❖ εργασία σε υποομάδες
- ❖ υλοποίηση ατομικών- ομαδικών εργασιών
- ❖ παίξιμο ρόλων
- ❖ παιχνίδια προσομοίωσης
- ❖ συζήτηση σε ζευγάρια
- ❖ αλληλοεκπαίδευση
- ❖ ασκήσεις επίδειξης
- ❖ αξιοποίηση του διαδικτύου για ενεργητική αναζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών
- ❖ κριτική μελέτη διεθνών/ευρωπαϊκών κανονισμών και συστημάτων διασφάλισης ποιότητας

Το συγκεκριμένο μάθημα αποτελείται από τρεις θεματικές περιοχές οι οποίες είναι συμπληρωματικές διαμορφώνοντας μια ολιστική προσέγγιση στη συνδιαλεκτική σχέση ατόμου-περιβάλλοντος και οι οποίες διερευνούν διαθεματικά τις παρακάτω πτυχές προς διαπραγμάτευση στο πλαίσιο του μαθήματος:

α. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Διερεύνηση της προσωπικότητάς μου (ατομικά χαρακτηριστικά, ενδιαφέροντα, αξίες, προτιμήσεις, δεξιότητες που έχω ή θέλω να καλλιεργήσω) [βλ. Υποστηρικτικά κεφ. 1 κεφ.2°, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή]

Λήψη αποφάσεων (οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις, προϋποθέσεις, στάδια λήψης μιας απόφασης, σχεδιασμός σταδιοδρομίας) [βλ. Υποστηρικτικά κεφ.8, κεφ. 9, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή].

Διαχείριση της πληροφορίας (πηγές πληροφόρησης, κριτική ανάγνωση και αξιολόγηση των πληροφοριών, πηγές εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφόρησης)

Προετοιμασία της Μετάβασης: από την εκπαίδευση στην απασχόληση (διερεύνηση εκπαιδευτικού και επαγγελματικού ρόλου, οργάνωση ατομικού σχεδίου δράσης, η δια βίου ατομική και επαγγελματική ανάπτυξη) κεφ. 3, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή].

β. Εργασιακό Περιβάλλον της Ομάδας Προσανατολισμού

Η έννοια της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων [διάκριση αμειβόμενης και μη εργασίας σε διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια (σπίτι, επαγγελματικό στίβο, ψυχαγωγία, εθελοντισμός), μορφές και είδη εργασίας/ απασχόλησης στην Ελλάδα και Ευρώπη, η πρακτική άσκηση, η μαθητεία]. [βλ. Υποστηρικτικά κεφ.7, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή]

Κοινωνική Ασφάλιση (έννοια, ρόλος, ασφαλιστικά ταμεία, δικαιώματα- υποχρεώσεις εργαζομένων & εργοδοτών)

Εργασία/Ανεργία (εξέταση του φαινομένου και σύνδεσή του με ευρύτερες πολιτικές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, τρόποι αποτελεσματικότερης διαχείρισης της ανεργίας σε επίπεδο ατόμου- ομάδας- κοινωνίας). [βλ. Υποστηρικτικά κεφ. 4, κεφ. 5, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή]

Προσέγγιση της αγοράς εργασίας (αρμόδιοι φορείς, τεχνικές προσέγγισης, είδη και μέσα πληροφόρησης). [βλ. Υποστηρικτικά κεφ.6, Σχεδιάζω το μέλλον μου, Βιβλίο μαθητή]

Το προφίλ των επαγγελματιών που περιλαμβάνει η ομάδα προσανατολισμού (σύνταξη και μελέτη σχετικών επαγγελματικών μονογραφιών που περιλαμβάνουν στοιχεία όπως: τίτλος επαγγέλματος, προϋποθέσεις και ειδικότερες απαιτήσεις άσκησης, αντικείμενα εργασίας, χώροι άσκησης επαγγέλματος, επαγγελματικά δικαιώματα, ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης, επαγγελματικοί φορείς/σωματεία κ.α)

γ. Ασφάλεια και Υγιεινή

Δομικά στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος (φυσικό περιβάλλον, υλικό περιβάλλον, αρχιτεκτονική και εργονομία, κοινωνικό περιβάλλον κ.α)

Η έννοια της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων

Όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας (αρμόδιες επιτροπές, γιατρός εργασίας, τεχνικός ασφαλείας, ισχύον θεσμικό πλαίσιο)

Μέσα Ατομικής Προστασίας και χρήση τους.

Η έννοια και τρόποι πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου

Εργατικά ατυχήματα – Επαγγελματικές Ασθένειες

Βλαπτικοί παράγοντες και τρόποι περιορισμού τους

Υποχρεώσεις Εργαζομένων – Εργοδοτών και Πολιτείας για τη διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Προτεινόμενο Υποστηρικτικό Υλικό:

- Σχεδιάζω το Μέλλον μου, Βιβλίο Μαθητή
- Σχεδιάζω το Μέλλον μου, Βιβλίο Καθηγητή
- Βιβλίο «Εργασιακό Περιβάλλον» του Τομέα (όπου υπάρχει)

Χρήσιμες Ιστοσελίδες

- Διαδικτυακή πύλη εφήβων (ΕΟΠΠΕΠ): <http://www.eopep.gr/teens/>

- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού: <http://www.oaed.gr>
- Ινστιτούτο Εργασίας ΓΕΣΕΕ: <http://www.inegsee.gr/>
- Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας: <http://www.gsevee.gr/>
- Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας & Ανθρωπίνου Δυναμικού: <http://www.eiead.gr/>

Ειδικά για την Ομάδα Προσανατολισμού Γεωπονίας, Τεχνολογίας τροφίμων και Διατροφής

Διδακτικά Εγχειρίδια:

1. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός «Σχεδιάζοντας το Επαγγελματικό μου Μέλλον...» Γ΄ Γυμνασίου
2. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός «Σχεδιάζω το μέλλον μου» Α΄ τάξη Γεν. Λυκείου
3. «Εργασιακό Περιβάλλον του Τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος», Παπαγεωργίου Κ., Τσανικλίδης Φ., Α΄ Τάξη ΤΕΕ, 1^{ος} Κύκλος

Οδηγίες Διδασκαλίας

A. Για τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό ισχύουν οι ίδιες οδηγίες διδασκαλίας για όλες τις ομάδες προσανατολισμού

B. Περιβάλλον Εργασίας – Ασφάλεια και Υγιεινή

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ : « Να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τη φυσιογνωμία και το περιεχόμενο του τομέα Γεωπονίας-Τροφίμων και Περιβάλλοντος ώστε να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά, τις επαγγελματικές δυνατότητες και τις προοπτικές που προσφέρει στον Ελλαδικό χώρο στο πλαίσιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
<p>Να γνωρίσει την αναγκαιότητα του τομέα μέσω των παραγομένων προϊόντων και υπηρεσιών.</p> <p>Να διακρίνει τα προϊόντα με τη μεγαλύτερη οικονομική σημασία για τη χώρα μας.</p>	<p>Διάρθρωση του τομέα</p> <p>Παραγόμενα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης.</p> <p>Μεταποιημένα προϊόντα, εμπορία και διάθεση. Προϊόντα βιολογικής γεωργίας-Αγροτουρισμός.</p> <p>Αρχιτεκτονική τοπίου-κηποτεχνία.</p> <p>Οικονομικά στοιχεία (είδη προϊόντων και υπηρεσιών, παραγόμενες ποσότητες, εισαγωγές και εξαγωγές, προοπτικές στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης των αγορών).</p>	<p>Διάλεξη, συζήτηση</p> <p>Slides</p> <p>Επιδιασκόπιο</p> <p>Φωτογραφίες</p> <p>Αναζήτηση στοιχείων για την Ελληνική Αγροτική παραγωγή και την Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων, από υπηρεσίες (πχ Υπουργείο Γεωργίας, ΕΟΤ), το Internet κ.λ.π.</p>	<p>-Ομαδικές εργασίες για τη συλλογή των στοιχείων</p>	5
<p>Να γνωρίσουν τους χώρους εργασίας.</p> <p>Να αναγνωρίσουν τα διάφορα επαγγέλματα και εξειδικεύσεις που εμπλέκονται στο χώρο της Γεωπονίας-Τροφίμων και Περιβάλλοντος.</p>	<p>Περιγραφή των διαφόρων επαγγελμάτων σχετικά :</p> <ul style="list-style-type: none">-με την παραγωγή, επεξεργασία-μεταποίηση, εμπορία αγροτικών προϊόντων.-με τη μελέτη και υλοποίηση έργων αρχιτεκτονικής τοπίου-κηποτεχνίας.-με τη βιολογική γεωργία και τον αγροτουρισμό.	<ul style="list-style-type: none">-Διάλεξη, συζήτηση-Επιδιασκόπιο-Slides-Διαλέξεις από ειδικούς διαφόρων επαγγελμάτων του τομέα.-Επισκέψεις σε επιχειρήσεις του τομέα.	<p>-Ανάθεση σε ομάδες μαθητών εργασιών που θα αφορούν τα χαρακτηριστικά των διαφόρων κατηγοριών επαγγελμάτων.</p>	8

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Να αναγνωρίζει τις απαιτήσεις των επαγγελματιών του τομέα.	<ul style="list-style-type: none"> -Εκπαιδευτικές και άλλες απαιτήσεις (εμπειρία, άδειες, εξετάσεις, ιδιαίτερες ικανότητες, συνεχή κατάρτιση). -Συνθήκες εργασίας. -Ιδιαιτερότητες στην άσκηση του επαγγέλματος. -Μέγεθος εξειδίκευσης. -Νομοθετικό πλαίσιο. -Αναγκαία κεφάλαια – εκσυγχρονισμός. 	<ul style="list-style-type: none"> -Διάλεξη, συζήτηση -Slides -Φωτογραφίες -Επισκέψεις σε επιχειρήσεις του τομέα με προετοιμασμένο ερωτηματολόγιο. -Συνέντευξη με προετοιμασμένο ερωτηματολόγιο, από απασχολούμενο σε σχετικό με τον τομέα επαγγελματικό χώρο. 	Συζήτηση επί των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου	8
Να αναγνωρίζει τις δυνατότητες και τις προοπτικές των επαγγελματιών του τομέα.	<ul style="list-style-type: none"> -Απασχόληση (δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς- προσωπική επιχείρηση). -Σχέσεις εργασίας -Ανταγωνισμός. -Επίδραση της Τεχνολογικής και Οικονομικής ανάπτυξης στην εξέλιξη του τομέα. -Επιχορηγήσεις-προγράμματα που ενισχύουν τις δραστηριότητες του τομέα. 	<ul style="list-style-type: none"> -Διάλεξη, συζήτηση -Slides -Φωτογραφίες -Διαλέξεις από ειδικούς. -Αναζήτηση πηγών πληροφόρησης (πχ internet). 	Επιλογή επαγγελματιών κατά προτίμηση και αιτιολόγησή τους.	4

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Να εκτιμά την ανάγκη για τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας στον χώρο εργασίας.	<ul style="list-style-type: none"> -Ανάγκη τήρησης κανόνων ασφαλείας και υγιεινής στους χώρους εργασίας. -Σωστή χειρισμός γεωργικών μηχανημάτων και λοιπών συσκευών-εργαλείων. -Σωστή εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων και προσθέτων ουσιών. Μέτρα προφύλαξης και αντιμετώπισης. -Ανάγκη τήρησης κανόνων προστασίας περιβάλλοντος. -Ανάγκη ατομικής υγιεινής και ορθού χειρισμού προϊόντων προς κατανάλωση. 	<ul style="list-style-type: none"> -Διάλεξη, συζήτηση -Slides -Φωτογραφίες -Προβολή video -Επίδειξη ετικετών συσκευασιών διαφόρων γεωργικών φαρμάκων. -Επίδειξη χειρισμού συσκευών, εργαλείων και οργάνων. 	-Αναγνώριση σειράς επικινδυνότητας διαφόρων γεωργικών φαρμάκων.	5

Γενικό Σύνολο Ωρών: 30

